

Cuius sunt socii vnius civitatis.
Quod plurimorum est commune: minime curam sortitur: quia de propriis maxime curant homines: de communibus autem minus vel minime.
Multi serni quādoq; deterrus seruit paucis
Opus ē civitatis: ut una sit fin amicitiam.
Amicorum communia sunt omnia.
Mutare aliquid proprium esse incurabile: est ad dele citationem.
Prudens maxime et naturaliter amat seipsum.
Amicis auxiliari ut delectari electabilissimum ē
Bonum opus est ab aliena muliere abstine-
re: propter temperantiam.
Decunia seditionē effici et malignitatem.
Populares homines discordant propter in-
equalitatem possessionis: generosi aut pro-
pter inegalitatem honoris.
Qui delectari velit sine tristitia: ad philoso-
phiam recurrit.
Omnis civitas artificibus indiget.
Leges in honestas licet maxime sint in usu
aboleri licet.
A mulieribus male regitur civitas.
Melius est mulieris dotem modicam ut me-
discrem effe: q̄ magnam.
Melius est iudicare fin leges et litteras q̄ ex
propria scientia ut sententia.
Dagnoz dominorum constituta: si viles fue-
rint in ultimis ledunt civitatem.
Impossibile est indigentem bene principari et
studio vacare.
Num opus opame fit ab uno.

Civitas est quedam multitudo ciuitatis.
Ciuitas non est una propter eosdem ci-
muros: sed propter eandem policiam.
Policia est ordo quidam inha- itantium ciuita-
tem in principiendo et in subisciendo.
Non idem est bonus vir: et bonus cuius.
Non contingit cum bene principari: qui no
sub principe fuit.
Prudentia proprie ē virtus principis.
Optima ciuitas non sert banausum. i. vilem
artificem esse ciuem: ut principem.
Quicquid sunt vni necessitati ministrantes di-
cuntur servi: qui autem pluribus: comuni-
ter dicuntur mercenarii et banausi.
Quicquid politice intendit utilitatē communē: re-

cte sūt iusti: quicquid aut intendit utilitatē proprii
vitiosi sūt: et recti et polici et transgressores.

Porter bona ciuitate de virtute esse sollicitā.
Virtuosus melius est principari q̄ multos alios
Sine iustitia impossibile ē habitari ciuitatem
Melius ē ciuitate regi viro optimo q̄ lege optima.
Ingenuitas est virtus generis.
Curba multa melius iudicat: q̄ vnuus tñ.
Mars nō est apta nata excellere suum totum.
Quarti politicorum.

Non solum oportet policiā a principio in-
stituere: sed etiā ipsa oportet corrigere
Ciuitas nō constat ex una parte: sed ex
multis: quaz una pars sit agricole: secunda
artifices manuales: terciā bī q̄ negotiantur
circa forū: quarta mercenarij: quinta propu-
gnatores et armigeri quos in ciuitate necel-
larū ē existere: si nō debeat inimicis finire.
Qui alteri servit non ē per se sufficiens.
Sine principib; impossibile ē esse ciuitatem.
Litteris vacare: non existentibus proueniūb;
est impossibile.
Ingenuitas sive nobilitas ē virtus et divitiae
antique.
In oī ciuitate sunt tres species hominū. s. diuis-
tes pauperes et medicantes: inter quas opti-
mi sunt mediocres: qz mediū sp est optimū.
Acedia bonorum possession exteriorum est optima
quia facillimū est rationi obedire.
Qd nimis est pulchrū: nimis forte nimis inge-
nuū: nimis diues: aut contraria his. s. nimis
fedit: nimis debile: nimis ignobile: nimis
egenū: et plū q̄ nequā: difficile rē sequitur:
quia quidam eoz sunt iniuriōse: quidam
vero astuti et experti et valde nequā.
Qui nimis potentes sunt et divites: nec subi-
ciuntur nec volunt subjici.
Qui nimis viles sunt et egredi: nesciūt principari.
Mediocres ciues magis saluant in ciuitate: qz
ipsi nō desiderant aliena sicut pauperes . nec
alii pauperes existentes horum substantiā de-
siderant. et ideo nec nisi das patunt: nec strau-
des faciunt. qua propter sine periculo vivunt.
Parvum eorum tantum est ciues mediocres
substantiā habere tāq̄ sufficientem eis. qz p-
tales bene regitar ciuitas.
Quāto magis aliqd accedit ad mediū: tanto me-
lius. quanto magis distat a medio: tanto pe-
ius est.

Liber. v.vi.7.vii.politicorum.

Dagno civitates magis sunt sine seditione
q̄ parue, q̄ multū est ibi remedium.

In magnis negotiis oportet unum negotiari
ad unum opus quia melior est cura intenta
circa unum, q̄ circa plura.

Nuntii politicorum.

Sed est plus est in equale vincitur.
Propter inequale sit sedatio ubiq̄.

Mobilitas generis et diuitie: principia et fontes
sunt seditionum.

Mobilitas est virtus que in paucis inuenit
quia nobiles et boni nusquam inter centum,
alii autē multi in multis locis.

Pionores vi fiant equeles seditionem faciunt
equales vero vi fiant maiores seditionem fa
ciunt et ipsi.

Non est parum quasi nihil disert ab eo quod
est nihil.

Omnis diversitas videtur sacere seditionem.
Seditiones que parue sunt primo: que sunt in
ter duos inualescunt

Principium videtur esse dimiduz vel plus q̄
dimiduz totius.

Pater et filius simili principari non debent:
nec minor et senior frater.

Si sunt plures fratres senior semper debet prin
cipari.

Qui querunt quod equele est: coguntur primuz
inducere adiutoriem.

Policie maxime dissoluunt ppter iusti trans
gressione.

Contraria contrariozum sunt factiva.

Parues expense sepe facie pluam substantiam
hericulorum est principi: subdito dare ma
gnos honores.

Ter iustitiam conservare debet.

Contumelia est causa ire.

Quod volunt potentes agunt omnes.

Regnum salvatur per amicos.

Ad alius malum mutat ad impossibilitia.

Nullus manu naturaliter mutat ad impossibilitia.
Non de facili pot inuadit qui est soberus, sed q̄
est ebri nec qui est vigil: sed q̄ est dormiens.

Principes ne iuassibile a vli i maxilis sint ebrie
tates et somnia debent evitare.

Princepse deicola debet esse: quia min⁹ timet
homines iniustū pati a principi: si deicola
ipsum putant esse.

Princepse deicola debet esse pl⁹ et min⁹ ciuiū.

Portat principē bonos honorare: et ipse met
bonores eis distribuere, supplicia autem dis
tribuere non per se: sed per alios.

Princepse nullū magnū virū totū sui dominii
debet sacere custodem.

Si princeps aliquem a potestate sibi tradita de
ponere velit: gradatim hoc debet sacere et
non simul auferre totam potestatem.

Sexti politicozum.

Oodus libertatis ē viuere vt vult aliqz:
qua serua non viuit et vult.

Pularitas personaruz in electione presertur
pancitati, similiter magnitudo dignitatis p
fertur.

Primus populus est q̄ terre cultius est.

Agricole qui non habet necessaria circa opera
morantur et aliena non concupiscunt.

Agricole magis appetunt lucrum q̄ honorez
et ideo dilectabilius est illis labore q̄ prin
cipi.

Non facile est permanere ciuitatem sine legib⁹
et consuetudinibus compositam.

Paucum malū citio negligitur: multuz autem
factum magis in oculis est.

Quanto aliquid peius: tanto maiori indiget
cautela.

Necessarium est in omni ciuitate: aliquid vedi
et aliquid emi.

Praeaus non est securum sacere dominos:
quia ipsi magis indigent custodia aliorū: q̄
possunt alios custodire.

Poportet in ciuitate aliquos esse curam deorū
habentes, s. sacerdotes.

Septimi politicozum.

Riplex est bonū, s. bonū anime: bonū
corporis: bonū extrinsecus adveniens.

Sine quatuor virtutibus cardinalib⁹, s. for
titudine: temperantia, iustitia: prudencia ne
mo dicitur beatus

Omnis excessus rerū: vel nocerv⁹ nihil perficit

Anima preciosior est corpore: et omni possesso
ne et omnibus aliis bonis.

Bonum anima preciosius est omnibus bonis
Tertio deo: i bonis exterioribus nō est felicitas
qz ipse felix est qui nullo bonorum exteriororū
vatur.

Duplex est felicitas, s. contemplativa, et poli
tica, inter quas cōtemplativa est melior.

Bene regere optimum et elegissimum est

